

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

בפני כב' השופט אילן סלע

בעניין: מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

ע"י ב"כ עו"ד תמר איבלמן

המאשימה

נגד

מרדכי לייבל

ע"י ב"כ עו"ד עדן פוליטקין

הנאשם

הכרעת דין

אני מזכה את הנאשם מהעבירות של העלבת עובד ציבור ופגיעה בפרטיות, ומשתי עבירות של הפרת הוראה חוקית שיוחסו לו בכתב האישום. לצד זאת, אני מרשיע אותו בעבירה אחת של הפרת הוראה חוקית שיוחסה לו בכתב האישום.

כתב האישום

1. כנגד הנאשם, הוגש כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות: עבירה של פגיעה בפרטיות לפי סעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1981 ובצירוף סעיף 2(1) לחוק וסעיף 2(4) לחוק; ארבע עבירות של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977; ושלוש עבירות של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(ב) לאותו חוק.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

האישום הראשון

2. לפי המתואר באישום הראשון, בתאריך שאינו ידוע במדויק למאשימה, החליטה גב' א' מ' י' (להלן: "א'") לצאת בפרסומים שונים נגד מי ששימשה במועד ביצוע העבירות כעובדת סוציאלית ראשית לחוק אימוץ במשרד הרווחה (להלן: "המתלוננת"). נטען כי, א' הכינה מספר רב של כרזות אשר הנאשם סייע לה בניסוחן. במרכזן של הכרזות הודבקה תמונה של המתלוננת בתוך סמל של גולגולת ועצמות, ובסמוך לתמונה נכתב, בין היתר, כי המתלוננת (תוך ציון שמה) "היא בעלת התמחות בניתוק ילדים מהוריהם". בהמשך פרטה א' כי ילדה נותקה ממנה בשל "פשעיה" של המתלוננת. בהמשך כתבה א': "אני אם שכולה לילדה חיה – הילדה שלי לא בזרועותיי האהובות. והכל כפי הנראה בגלל סחר בילדים, רשעות אטימות ורוע לב של משרד הרווחה בכלל ושל המתלוננת (באזכור שמה) בפרט. לכן אם אתם רואים אותה בסביבה ו/או על יד ילדיכם – הייתי מציעה לכם לברוח ממנה כמו מאש אם חיי ילדיכם חשובים לכם". ובהמשך: "לאחר שהמתלוננת (באזכור שמה) תחטוף לכם את הילדים אתם לא תקבלו אותם לעולם מכיוון שבתי משפט לנוער ומשפחה מכסים על פשעיהם של פקידי אימוץ ופקידי סעד".

3. סמוך לאחר מכן, שלחה א' את הכרזות לנאשם ובקשה ממנו לתלות אותן בסמוך לביתה של המתלוננת. בתאריך 6.11.14 בשעה 23:00, הגיע הנאשם, בליווי אישה נוספת שזהותה אינה ידועה למאשימה, לרחוב בו גרה המתלוננת במבשרת ציון. הנאשם תלה, כך נטען, מספר רב של כרזות בסמוך לביתה של המתלוננת, במקומות גלויים ובולטים כמו למשל: על שמשות מכוניות, על קירות, גדרות ועמודים. במעשיו אלה, כך נטען, פגע הנאשם בפרטיותה של המתלוננת, ללא הסכמתה.

האישום השני

4. בעקבות המתואר באישום הראשון, נחקר הנאשם באזהרה במשטרת ישראל. בנוסף, פנה היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט, בבקשה לפי חוק למניעת הטרדה מאיימת, התשנ"ח-1998 (ה"ט 15-01-10550 בבית משפט השלום בפתח תקוה), ובתאריך 8.01.15 הוציא בית המשפט (כב' השופט ארז נוריאלי) צו זמני בו נאסר על הנאשם, בין היתר, להתקרב או להימצא במרחק של 500 מטר מבית מגוריה של המתלוננת. בהמשך, ביום 13.04.15 קבע בית המשפט כי הצו הזמני יוותר על כנו עד ליום 8.07.15. נטען, כי על אף הצו האמור, הגיע הנאשם ביום 26.05.15 ליישוב בו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

שמה) - טיפה שחוטפת ילדים" [כך בכתב האישום - א.ס.]. רשומה זו קיבלה 133 חיבובים ("לייקים"), כ-65 תגובות וכ-58 שיתופים.

האישום הרביעי

8. לפי המתואר באישום הרביעי, בין התאריכים 03.06.15 – 04.06.15 פרסם הנאשם שני פרסומים בדף הפייסבוק שלו בהם כתב: "תודה רבה לחבר יקר על התרומה של מלא פוסטרים. אנחנו ב... בדרך לרווחה לפקידת סעד בשם ע.ה., ע. חטפה מ' ב' את התינוקת שלה בת 4 חודשים רק כי לאמא שלה אין כסף לשלם חשמל...עכשיו הם רוצים ממנה לא אחרת מאשר "מסוגלות הורית" כי ברור שאתה הורה מסוכן אם אין לך כסף לחשמל". וכן: "קצת חדשות טובות. אוטוטו יש מנהל חדש ... ע.ה. פקידת סעד חוטפת תינוקות מוכנה ל"שכונה"? ברצינות חשבתם שעם תביעות, החרמת מנהל חדש ומעצרים תעצרו אותי? בלאט".

9. פרסומים אלו, כך נטען, כתב הנאשם בעקבות צו שנתן בית המשפט לנוער ביום 15.05.15, להוצאת תינוקת מאמה, ב', בהמלצת ע.ה. עובדת סוציאלית לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 (להלן: "המתלוננת ע"), כשבהמשך לכך, ביום 4.06.15 הוצאה התינוקת מחזקת אמה.

10. עוד נטען, כי ביום 04.06.15 בשעה 20:41 הגיע הנאשם אל מול הבניין בו מתגוררת המתלוננת ע', כשהוא מצויד במגפון וקרא: "תושבי השכונה, לתשומת לבכם, השכנה שלכם ע.ה. פקידת סעד חטפה ילדה תינוקת בגלל חשבון חשמל".

האישום החמישי

11. בעקבות המתואר באישום הרביעי, הוצא ביום 07.06.15 צו הגנה במעמד צד אחד על ידי בית משפט השלום בנתניה, בו נאסר על הנאשם להתקרב למרחק 100 מטרים מהמתלוננת ע' ונאסר עליו להטרידה, בין במישרין או בעקיפין. ביום 14.06.15 הורה בית המשפט כי הצו יעמוד בתוקפו עד ליום 07.10.15. חרף זאת, ביום 09.06.15 פרסם הנאשם בדף הפייסבוק שלו, את הדברים הבאים: "חוטפת התינוקות ע.ה. מ..., כמובן שיש לי משפט בנתניה ביום ראשון הקרוב, האם זה אומר שאת לא חוטפת תינוקות? את עדיין חוטפת תינוקות". בהמשך, כך נטען, הנאשם פרסם פרסום נוסף אליו צרף העתק של צו ההגנה בו כתוב שם המתלוננת ע' וכתב: "ההגנת...ה"תחושה" שלי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

...שכן...אז תרחיקי אותו ממני? כי אני צריכה לחטוף תינוקות בשקט...". בעקבות רישומה זו הועלו תגובות עוינות כנגד ע' ובאחת התגובות אף נכתב: "דחוף לא רק לשלול לה רישיון עבודה אלא לשלול לה את החמצן שהיא נושמת". נטען כי כתוצאה מהפרסומים, ע' חשה פחד גדול ותחושת הביטחון נלקחה ממנה.

האישום השישי

12. לפי המתואר באישום השישי, ביום 01.08.15 שיתף הנאשם, בדף הנקרא "עושים שכונה לפקידות הסעד", פרסום שנכתב ביום 31.07.15 בשעה 17:26, בדף הפייסבוק של האם נגד העובדת הסוציאלית ע.ה. שם נכתב בין היתר: "אז ככה משהו לפני שבת!! תכירו את השטן בהתגלמותו!!! זו ע.ה. פקידת סעד לחוק נוער ב.... כן זו שחטפה לי את הילדה שלי..." בפרסום גם נרשם: "תכירו את ע.ה. – חוטפת תינוקות מ... ע.ה. חטפה לב' (תוך אזכור שמה המלא של ב' צ' – א.ס.) את התינוקת הקטנה שלה בגלל? חוב חשמל של 500 שקלים. ע.ה. קיבלה שכונה מהעיתונאי והפעיל החברתי מוטי לייבל". וכן: "ע.ה. יימח שמה וזכרה הלכה לבכות לבית המשפט וקיבלה צו הרחקה ללייבל מסיבה פשוטה, לייבל לא ספר אותה ואת הבושות שלה היא כבר קיבלה...אז הוא לא טרח להגיע בכלל לבית משפט. כל זה לא משנה את העובדה המובהקת ש...ע.ה. ימח שמה וזכרה חוטפת תינוקות למטרת רווח". וכן: "ע.ה. ימ"ש וזכרה היא בת השטן. הטלפונים של ע.ה. למי שרוצה לבקש ממנה יפה להחזיר את התינוקת של ב' הם: בבית (תוך ציון מספר טלפון). במשרד החטיפה (תוך ציון מספר טלפון). למי שמתעקש לדעת את כתובתה לשליחת מכתבי בקשה...יש ב 144".

תשובת הנאשם לכתב האישום

13. באשר לאישום הראשון, הנאשם לא הכחיש כי הוכנו כרזות הנושאות את תמונת המתלוננת אך כפר בסיוע המיוחס לו לניסוחן של הכרזות. הנאשם אישר כי קבל מא' כרזות אותן ביקשה שיתלה ליד בית המתלוננת והודה כי הגיע לרחוב בו גרה המתלוננת ותלה את הכרזות במקומות בולטים. עם זאת כפר הנאשם בעבירה שיוחסה לו וטען כי מעשיו אינם מקימים עבירה של פגיעה בפרטיות.

14. לעניין האישום השני, הודה הנאשם כי נחקר באזהרה במשטרת ישראל ביום 18.11.14 וכי בעקבות החקירה הוצא כנגדו צו למניעת הטרדה מאיימת במעמד צד אחד. עם זאת, הנאשם כפר בטענה כי הפר את הוראת הצו וטען כי הצו שניתן ביום 13.04.15 האריך את הצו המקורי אך באופן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

חלקי ורק לגבי האיסורים המנויים בסעיף 5(א)(1)-(4) לחוק למניעת הטרדה מאיימת. האיסור בדבר התקרבות למתלוננת לא הוארך ותוקפו פג עובר ליום 26.05.15. הנאשם אישר כי הגיע ליישוב בו מתגוררת המתלוננת ברכב שעליו הכרזות המתוארות בכתב האישום, אך הכחיש כי ידע את המרחק ממקום הימצאותו לביתה של המתלוננת. הנאשם הוסיף, כי קיבל יעוץ משפטי שמעשיו אינם מפירים את הצו ועל כן, למצער, מדובר בטעות, והוסיף כי נוכח טיב המעשה, נסיבותיו ותוצאותיו, מדובר במעשה קל ערך המקים לו גם הגנת זוטי דברים.

15. לעניין האישום השלישי, הנאשם הודה בפרסומים המיוחסים לו, אך כפר בכך שמדובר בעבירה של העלבת עובד ציבור. לדבריו, מדובר בסוגיה פוליטית חברתית ואמירותיו אינם עוברות את הרף שנקבע בפסיקה לעניין עבירה של העלבת עובד ציבור.

16. גם לעניין האישום הרביעי, הנאשם אישר את הפרסום שיוחס לו באישום זה, וכי הגיע אל מול הבניין בו מתגוררת המתלוננת ע' וקרא באמצעות מגפון את המיוחס לו באישום זה. הוא הדגיש כי האירוע נמשך דקות ספורות, ושב וטען כי מדובר בסוגיה פוליטית חברתית, כשדבריו ומעשיו לא חרגו מן הרף שנקבע בהלכה הפסוקה להקמת עבירה של העלבת עובד ציבור.

17. לעניין האישום החמישי, הנאשם הודה כי ידע על צו ההגנה שהוצא במעמד צד אחד ועל התנאים המפורטים בו. הוא גם הודה בתוכן הפרסומים בדף הפייסבוק שלו, שיוחסו לו באישום זה, אך הכחיש כי ידע על נוסח התגובות לפרסום. לצד זאת, גם באישום זה טען הנאשם כי הפרסומים אינם מקימים עבירה של העלבת עובד ציבור, וכפר בטענה כי הפר איזה מהאיסורים שנקבעו בצו למניעת הטרדה מאיימת שהוצא כנגדו.

18. באשר לאישום השישי, הנאשם אישר את תוכן הפרסום בדף הפייסבוק של האם ב' ואף אישר כי שיתף את הפרסום בדף "עושים שכונה לפקידות הסעד" אך לא רק בו, אלא גם בדף הפייסבוק שלו עצמו. לדבריו, הוא שיתף את הדף כמות שהוא ולא הוסיף עליו דבר. לטענתו, מעשיו אינם מהווים עבירה של העלבת עובד ציבור או הפרת הוראה חוקית, כשהוא ציין שב' עצמה לא הועמדה לדין, ושהשיתוף על ידו נעשה כהבעת תמיכה ספונטנית באם שאיבדה את תינוקה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

המסכת הראייתית

19. על אף שהמחלוקת העובדתית בין הצדדים מצומצמת ביותר, שכן הנאשם הודה ברוב רובן של עובדות כתב האישום, וטענותיו הן משפטיות בעיקרן, המאשימה הצטיידה עם עדויות המתלוננת, המתנדב מאור נחום והמתלוננת ע'. בנוסף, הוגשו הודעות הנאשם במשטרה ומסמכים רבים נוספים בהסכמת ב"כ הצדדים.

20. המתלוננת סיפרה כי ערב אחד נכחה באירוע בבית אחד משכניה, כשבשלב מסוים היא שמה לב ללחשוישים סביבה וניסיון למנוע ממנה לצאת לרחוב. בהמשך, כששבה לביתה, הבחינה שהרחוב מלא במודעות שנוסחן מתואר באישום הראשון (ת/6). הרגשתה הקשה כשהבחינה במודעות הייתה אך "טעימה" ממה שהמשיך להיות נחלתה ונחלת משפחתה בחודשים שלאחר מכן. לדבריה, מדובר בהסטה מגמתית שנועדה לפגוע בה ולהחליש את יכולתה למלא את תפקידה.

21. בנוגע לאישום השני העיד גם המתנדב נחום, אשר מזכר שערך ביום 26.05.15 (ת/22) הוגש חלף חקירתו הראשית. במזכר, ציין המתנדב נחום כי בהיותו יומנאי בתחנה ביישוב מגוריה של המתלוננת, הוא שמע מחוץ לתחנה, כריזה מרכב שתוכנה היה להיזהר מהמתלוננת (תוך אזכור שמה המלא) מכיוון שהיא גונבת ילדים. מאחר והוא ידע כי בעבר המתלוננת הייתה מאוימת, הוא קרא לצוות משטרה שגייע לסייע לו. הם יצאו אל הרכב שכרו, שהיה בנסיעה איטית, והוא זיהה את הנאשם כנהגו. על הרכב היו מודבקות מודעות כנגד המתלוננת, לצד תמונתה ולצד תמונות של תינוקות בוכים וכיתובים "אני רוצה את אמא" ו"אני רוצה את אבא". הנאשם עוכב ולאחר שסרב לעיכוב הוא נעצר ונאזק. בחקירתו הנגדית הופנה המתנדב נחום לסרטון (נ/1) המתעד את הנסיעה של הרכב ובו לא נשמע שמה של המתלוננת בכריזה. הוא השיב כי הסרטון אינו מתעד את כל מהלך הנסיעה. לתמיכה במרחק שממקום מעצרו של הנאשם עד לבית המתלוננת הוגש מזכר של רפ"ק שלומי בן אבו (ת/24) אשר ציין כי מדידה שביצע לימדה שהמרחק הוא 256.86 מטר לערך.

22. באשר לאישום הרביעי, סיפרה המתלוננת ע' בעדותה, כי בתחילת חודש יוני 2015, מספר ימים לאחר שבית המשפט נתן צו להוצאת תינוקות ממשמורת הוריה נוכח הזנחה קשה, היא שבה לביתה והבחינה בשכנים שלה ממתנינים לה מתחת לבית וגם הנאשם נכח שם. היא הבחינה בנאשם ניגש לתיבת הדואר ומוודא שהיא אכן מתגוררת במקום. אז, צעק הנאשם במגפון והסריט את מעשיו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

הדבר גרם לה לבהלה גדולה מאוד ולתחושה שהיא אינה מוגנת בביתה שלה. כל זאת לצד החשש ממה שהועלה כנגדה בפייסבוק.

23. הנאשם סיפר בעדותו, על היותו עיתונאי ופעיל חברתי בתחומים שונים, ועל הדרך בה הגיע ליטול חלק במאבק בשיקול דעתן של פקידות הסעד הנוטות בנקל להמליץ על הוצאת ילדים קטינים ממשמרת הוריהם. הוא סיפר, כי באחת מנסיעותיו להפגנה בירושלים כנגד יוקר המחייה, הוא שמע אִם שסיפרה שחטפו לה את הילד. לאחר שהתעניין בנסיבות העניין, היא שלחה לו את המסמכים והוא החליט לצאת לעזרתה. בהמשך, פנו אליו הורים נוספים שילדיהם הוצאו מרשותם, בעיקר אנשים חלשים ברמה סוציאקונומית נמוכה. המפגש היומיומי שלו, אם באופן ישיר ואם באמצעות אמצעי התקשורת השונים, עם אנשים חלשים ושבורים אלו, שילדיהם נלקחו מהם, לא אפשר לו שלא להזדהות אתם, והוא בחר להילחם עבורם.

24. בהתייחס לאישום הראשון, הוא ציין כי סיועו בניסוח המודעה היה רק בשינוי הנוסח מהנוסח המקורי לשלחה אליו א'. לדבריו, רק אחרי שהיא נענתה לבקשתו לעדן את הנוסח, הוא הסכים לתלות את המודעות עבורה. בהקשר זה ציין, כי מדובר באשה נכה 100% ועל כן סייע לה בכך. בהתייחס לתוכן המודעות, ציין הנאשם, כי השימוש בביטוי "חוטפות ילדים" לא החל על ידו, והוא כבר נאמר לפניו, בהקשר זה על ידי חברי כנסת ושופטים.

25. באשר לאישום השני, הנאשם סיפר כי חזר מפגישה עם אחד מחברי הכנסת והוא נסע ברכבה של א' במטרה לעורר מחאה בכל רחבי הארץ. במסגרת זו, וכחלק ממחאתו, הוא ביקש לעבור ליד ביתה של המתלוננת, מאחר שלפי ידיעתו לא היה צו תקף כנגדו האוסר עליו להתקרב אליה או לביתה. עם זאת, על מנת להיות בטוח בכך, הוא התקשר לעו"ד בני דקל שייצג אותו בהליך לפי החוק להטרדה מאיימת, כדי לוודא זאת. ואכן, עו"ד דקל אמר לו שאין לו צו הרחקה מהמתלוננת. הוא הגיע ליישוב בו גרה המתלוננת וכרוז כנגד משרד הרווחה שיפסיק לחטוף ילדים. לדבריו, הוא לא הזכיר כלל את המתלוננת, אך הוא אישר כי על הרכב הייתה תמונה גדולה שלה. הנאשם ציין, כי המחאה לא הייתה נגד המתלוננת באופן אישי, כי אם כנגד התפקיד אותו היא ממלאת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

26. בקשר לאישום זה, הצטייד הנאשם עם עדותו של עו"ד דקל. בעדותו ציין כי הצו לפי חוק הטרדה מאיימת שניתן בתחילה היה רחב ולאחר מכן בית המשפט צמצם אותו. לבסוף, הותר בית המשפט במסגרת הצו רק את האיסורים הקבועים בסעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מאיימת. עו"ד דקל הוסיף, כי הנאשם לא התייעץ איתו לפני כל פעולה שהוא עשה, אך כשהוא התייעץ, הוא אמר לו מה הסטטוס שלו מבחינה משפטית. הנאשם שאל אותו האם הצו הראשון שניתן כנגדו בתוקף והוא השיב לו בשלילה. הוא ציין בפניו כי רק האיסורים הקבועים בסעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מאיימת בתוקף והפנה אותו ללשון החוק, תוך שהוא מצייין בפניו שינהל את המחאה שלו לפי הוראות סעיף זה.

27. בהתייחס לאישום השלישי ולביטוי שהמתלוננת "טיפשה חוטפת ילדים" ציין הנאשם כי בכותבו "טיפשה" הוא התכוון לכך שהמתלוננת גרמה להפצת עניין פרסום המודעות שהיה ידוע רק לכ-200-300 אנשים ביישוב של המתלוננת, לציבור כולו בכלי התקשורת, בכך שפנתה ליועץ המשפטי לממשלה שהגיש בקשה למתן צו להטרדה מאיימת. באשר לביטוי "חוטפת ילדים" ציין הנאשם כי אין מדובר במטבע לשון שלו והדבר נאמר כבר בעבר על ידי חברי כנסת, והוא אך הביא לידי ביטוי את תחושותיהם של אלו שהרגישו שילדיהם נחטפו מהם.

28. בהתייחס לאישומים החמישי והשישי טען הנאשם כי פרסומים אלו אינם מהווים לדעתו הפרה של הצו. לדבריו, הוא הסתמך בעניין זה על החלטות בתי המשפט שדנו בעניינו, ביניהם החלטת כב' השופטת ניצה מימון שעשוע בבית משפט השלום בפתח תקוה (ה"ט 14-11-62739) וכב' השופט אריאל צימרמן בבית משפט השלום בתל אביב, אשר ציינו כי פרסומים שכאלו בפייסבוק אינם מהווים הטרדה מאיימת.

דיון והכרעה

29. על אף שהאישום הראשון עוסק בעבירה לפי חוק הגנת הפרטיות, אדון תחילה באישומים השלישי, הרביעי, החמישי והשישי, העוסקים בעבירה של העלבת עובד ציבור, מהטעם שהשאלה העומדת בבסיס הדיון באישומים אלו, היא העומדת בבסיסו של ההליך ויש בה כדי להשליך על האישומים האחרים שבכתב אישום זה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

העלבת עובד ציבור

30. אין מחלוקת, כי הנאשם ביקש למחות ולהעביר ביקורת על פעולותיהם של גופי הרווחה העוסקים לא אחת בשאלת הוצאת ילדים ממשמורת הוריהם בהתאם להוראות הדין. אין מחלוקת כי הוא היה פעיל מרכזי בתחום זה. הנאשם עצמו בחר לפתוח את עדותו על הדרך בה הגיע ליטול חלק של ממש במחאה זו. דרכי מחאתו, הם אלו העומדים בבסיס העבירות המיוחסות לו, והשאלה הבסיסית נוגעת בקו הגבול שבין מעשיו של הנאשם במסגרת מחאה זו לעבירה של העלבת עובד ציבור.

31. כאמור, ארבעה אישומים מתייחסים לעבירה זו – השלישי, הרביעי, החמישי והשישי. שלושה מהאישומים מתייחסים לדברים שהנאשם עצמו פרסם באתר "פייסבוק". אישום אחד מתייחס לדברים שכתב הנאשם אודות המתלוננת, כשמדובר בביטויים "חוטפת ילדים" ו"טיפשה". שני אישומים מתייחסים לדברים שהנאשם כתב אודות המתלוננת ע', כשמדובר באמירה שהיא "חטפה מב' את התינוקת שלה", "חטפה ילדה תינוקת בגלל חשבון חשמל" ושהיא "חוטפת תינוקות". האישום הרביעי כולל ביטויים קשים יותר כנגד המתלוננת ע' כ"השטן בהתגלמותו", "יימח שמה וזכרה" ו"בת השטן", ואולם ביטויים אלו לא נכתבו במקור על ידי הנאשם, והוא אך שיתף דברים אלו שפורסמו על ידי האם שבתה הוצאה מחזקתה.

32. כבר בתחילת הדברים חובה לציין, כי מדובר בביטויים קשים, מכוערים, בלתי ראויים, פוגעניים, בתוכנם ובסגנונם. חלקם הוא למעשה גידופים מבזים ומשפילים שברי כי לא היו ראויים להיאמר. ההסתייגות מהדברים וסגנונם מתעצמת בפרט נוכח עבודת הקודש הקשה, קשה מאוד, המבוצעת על ידי פקידות הסעד, שצריכות לקבל החלטות קשות מאוד, אולי הקשות ביותר, והנוגעות לפיקוח נפש של ילדים קטנים, לא פעם תינוקות. התרשמתי מאוד מעדויותיהן של המתלוננת והמתלוננת ע' כי הדבר פגע בהן. ניכר היה כי הדבר גרם להן לתחושת פחד ועלבון, להן ולבני משפחותיהן. פחד ועלבון שלא הן ולא בני משפחותיהן ראויות להם. הדבר פגע באופן משמעותי בשגרת יומן, ואין, ולא הייתה, כל הצדקה שמאן דהו יעשה מעשה שיגרום לתחושות קשות אלו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

33. ברם, השאלה העומדת בפני אינה טיבם של הדברים, אלא האם סגנון ביטוי זה ותוכן הדברים בנסיבות בהן הן נכתבו, באים בגדר העבירה הפלילית של העלבת עובד ציבור. כשאל מול חומרת הביטויים, עומדת הזכות, ויש שיאמרו החובה, לבקר את מעשיה של הרשות, ולמחות כנגד מה שנראה בעיני המוחה כמעשה בלתי צודק, בלתי מוסרי, בלתי נכון וכיוצ"ב. זכות זו, שהיא בין החשובות שבערכים הדמוקרטיים עליהם מושתתת המדינה, מחייבת לכבד את חופש הביטוי ולאפשר ביקורת, גם ביקורת בוטה, ולעיתים אף מקוממת כלפי עובדי ציבור (דנ"פ 7383/08 **אונגרפלד נ' מדינת ישראל**, עמ' 37 (פורסם בנבו, 11.07.11), להלן: "עניין אונגרפלד"), שכן, "חופש הביטוי הוא גם החופש לבטא דעות מסוכנות, מרגיזות וסוטות" (בג"ץ 399/85 **חבר הכנסת הרב מאיר כהנא נ' הוועד המנהל של רשות השידור**, פ"ד מא(3) 255 (1987)). השאלה שיש לתת עליה תשובה במסגרת זו היא, האם נחצה הקו התוחם את גבולות חופש הביטוי הלגיטימי, ואם התשובה לשאלה זו חיובית, נגזרת ממנה שאלת הלגיטימיות של נקיטה בצעדים פליליים על חציית קו אדום זה בנסיבות אלו.

34. בעניין זה אין אלא לחזור על הראשונות. הזכות לחופש הביטוי הינה זכות יסוד בסיסית, מהותית וחשובה, ששמור לה "מקום של כבוד בהיכל זכויות היסוד של האדם" (בג"ץ 153/83 **לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 393 (1984)). מקום מיוחד בתוך הזכות הכללית לחופש ביטוי, תופסת לה מקום מיוחד עוד יותר זכות ההפגנה והמחאה (בג"צ 1983/17 **נפתלי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 27.04.17); בג"צ 148/79 **סער נ' שר המשטרה**, פ"ד לד(2) 169 (1979)). כבר לפני שנים ציין בית המשפט כי "מתן האפשרות וההזדמנות להשמעת בקורת מדינית, חברתית ואחרת על פעלו של השלטון, מוסדותיו, חברותיו, שליחיהם ועובדיהם, הוא עיקר שאין בלעדיו לקיום ממשל דמוקרטי תקין" (ע"א 723/74 **הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל בע"מ**, פ"ד לא(2) 281 (1977)), וכי:

פעילות מחאה היא אכן מרכיב חשוב ומרכזי בחברה דמוקרטית, ובעיקר פעילות מחאה המכוונת נגד החלטות גורמי השלטון. פעילות כזו מהווה חלק חשוב מהשיח הציבורי ומהאיזונים והבלמים (checks & balances) בחברה דמוקרטית פתוחה... הפגנות, אסיפות, תהלוכות ומשמרות מחאה נועדו להגשים את חופש הביטוי והדעה ולהפיץ השקפות ודעות ולהשפיע על השיח הציבורי.... (בג"ץ 2481/93 **דיין נ' מפקד מחוז ירושלים**, פ"ד מח(2) 456, 468 (1994)).

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243-11 מדינת ישראל נ' לייבל

לאחרונה שבה וציינה כב' הנשיאה חיות (בג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ')

משטרת ישראל (פורסם בנבו, 8.10.17) כי:

ביקורת על רשויות המדינה ועל אישי הציבור היא נשמת אפה של הדמוקרטיה ואין לך רשות או איש ציבור במדינה דמוקרטית החסינים מביקורת... היכולת לבקר את השלטון היא מאפיין כה בסיסי של הדמוקרטיה עד כי ניתן לתארה כ"נייר הלקמוס" המבחין בין מדינות דמוקרטיות למדינות שאינן כאלה.

35. לצד זאת, יש לזכור כי זכות זו, כמו כל זכות אחרת, היא אינה בת יחידה, ועל אף מרכזיותו של חופש הביטוי, הוא אינו הערך היחיד. הוא גם אינו הערך החשוב ביותר. לצדו, שוכנים ערכים חשובים נוספים ככבוד האדם, חיו, שמו הטוב, פרטיותו ועוד. אל מול הזכות לחופש ביטוי, גם ניצב האינטרס הציבורי, שעובדי הציבור ימלאו את תפקידם באופן תקין. בפרט כאשר מדובר בתפקיד כה חשוב ובהחלטות כה מכריעות, ישנה חשיבות רבה שהביטויים הנשמעים כנגדם עובדי הציבור לא יובילו להטרדה שיש בה לשבש את יכולתו של עובד הציבור לבצע את מלאכתו באופן תקין (ראו: רע"פ 5991/13 סגל נ' מדינת ישראל, פסקה 20 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור (פורסם בנבו, 2.11.17), להלן: "עניין סגל").

36. בהקשר זה יש לציין, כי על אף ההתלבטות וההתחבטות הרבה ביחס לעבירה זו הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בדברי השופטים בעניין אונגרפלד ובעניין סגל, כשלא פעם נזכרת עבירה זו כעומדת על כנה אך נוכח סעיף שמירת הדינים שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראו בעניין אונגרפלד, בעמ' 50, 55, 89 ו-103; ובעניין סגל, פסקה 25 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור, פסקה 7 לפסק דינו של כב' השופט ג'ובארן ופסקה 1 לפסק דינו של כב' השופט הנדל), כשבסופו של יום בעניין אונגרפלד נקבע כי העבירה תחול רק במקרה של פגיעה קשה וחמורה בכבודו של עובד הציבור. בהמשך, בעניין סגל, צומצמו עוד יותר המקרים שיבואו בגדרה של העבירה, כאשר מדובר ב"ביטוי פוליטי".

37. השאלה היא אפוא, האם דבריו של הנאשם עברו את נקודת האיזון, המחייבת להגביל את אמירת הביטויים כנגד עובדי הציבור נוכח הפגיעה הקשה שיש לדברי הביקורת וההעלבה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

בפרטיותם של עובדי הציבור, בכבודם ובתפקודם במסגרת השירות הציבורי. זאת, בשים לב להלכות ולמבחנים שנקבעו בעניין זה בעניין אונגרפלד ובעניין סגל.

38. ב"כ המאשימה העמידה את דברי הנאשם במקרה זה אל מול דבריו של יוסף אונגרפלד. זה האחרון, אשר לא היה שבע רצון מהטיפול בתלונותיו על ידי קצין משטרה מסוים, ערך, בין היתר, שביתת רעב מול תחנת המשטרה בה שירת הקצין, ובמשך שבוע ימים הציג לראווה שלט שבו נכתב כי יש לפטר את הקצין בשל שיתוף הפעולה שלו עם עבריינים וכי "המשטרה לא צריכה תפוחים רקובים". טענת ב"כ המאשימה היה כי ברי שהביטויים שבהם השתמש הנאשם חריפים יותר, ואם בעניין אונגרפלד הרשיע בית המשפט את הנאשם, על אחת כמה וכמה שיש להרשיע את הנאשם במקרה שלפנינו.

39. דא עקא, שהשוואת דברי הנאשם אל מול דבריו של אליצור סגל מביאים למסקנה הפוכה. סגל התבטא כלפי מי שכיהן אז כרב הצבאי הראשי כ"מסייע לרצח – איסור יהרג ובל יעבור. מסייע לגילוי עריות – איסור יהרג ובל יעבור. מסייע לחילול שבת – איסור סקילה....." דברים שבוודאי אינם פחות חמורים מדברי הנאשם במקרה זה. שם, זיכה בית המשפט את הנאשם סגל. זאת, מבלי להתייחס לכך, שיש מהשופטים שדנו בעניינו של סגל אשר סבר כי גם אונגרפלד היה מזוכה לפי המבחנים המצמצמים להלכת אונגרפלד שנקבעו בעניין סגל (ראו: פסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט הנדל בעניין סגל).

40. למעלה מכך, בפסק הדין בעניין רותם (ע"פ (מחוזי-ת"א) 17-01-23813 רותם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.06.14)), כללו דבריו של הנאשם רפי רותם אמירות קשות כלפי קצין משטרה בכיר, דוגמת: "אתה מושחת", "אתה מקבל שוחד מיני", "יא חתיכת אפס, כלומניק... לכלא אתה צריך ללכת", "תופר תיקים מושחת!!!", "בגללך נרצח מקור מודיעיני!!! טייחת פשעים של משפחת פשע ועבריינים בשל שוחד", "מושחת מהיסוד", "עבד נרצע של רשות הפשע", ועוד. אמירות קשות וחמורות מהמקרה שלפנינו, והנאשם זוכה.

41. לטעמי, אין מקום לעריכת השוואה בין דברי הנאשם במקרה זה, לא אל מול דבריו של אונגרפלד, לא אל מול דבריו של סגל, ולא אל מול דבריו של רותם. ניסיון השוואה שכזה לא יביא

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

לקבלת מסקנה נכונה. יש לבחון את דברי הנאשם לאור ההלכות שנקבעו בעניין **אונגרפלד** ובעניין **סגל**, ועל בסיס המבחנים השונים, ביניהם חומרת הביטויים, הישנותם, הרקע לאמירתם, נסיבות אמירתם ומטרות האמירה.

42. ההלכה שנקבעה, בדעת הרוב, בעניין **אונגרפלד** היא, כי על מנת שתקום אחריות פלילית בגין העלבת עובד ציבור צריכים להתקיים שני מבחנים מחמירים מצטברים: האחד, הוא מבחן תוכני, במסגרתו נדרש ביטוי שלילי הפוגע בליבת כבוד האדם וכורך בפגיעה מהותית וקשה בגרעין המוסרי-ערכי שממנו שואב עובד ציבור את מקור כוחו וסמכותו. השני, הוא מבחן הסתברותי לפיו העבירה תחול רק מקום בו קיימת ודאות קרובה שדברי העלכון יביאו לפגיעה קשה בעובד הציבור במילוי תפקידו ובהתאם, גם בשירות הציבורי.

43. הלכה זו, שנותרה על כנה, גם בפסק הדין בעניין **סגל** (אם כי, כאמור, ראו הערתו של כב' השופט הנדל בפסקה 3 לפסק דינו) זכתה במסגרתו לפיתוח ו"ליטוש", וגבולותיה של עבירת העלבת עובד ציבור הוצרו עוד יותר (עניין **סגל**, פסקה 60 לפסק דינה של כב' הנשיאה (בדימוס) נאור). בין היתר נקבע, כי "ביקורת ציבורית על נושאי משרה ציבוריים" מקיימים בבירור את הרציונלים שבבסיס חופש הביטוי וראויה להגנה רחבה", ועל כן, בכל הנוגע למבחן הראשון – התוכני, ככל שמדובר ב"ביטוי פוליטי" הרף הפלילי ילך ויגבה, ותצומצם תחולת העבירה של העלבת עובד ציבור נוכח הפגיעה בליבת חופש הביטוי. כב' הנשיאה נאור ציינה "כי יש לקבוע שביטויים פוליטיים יהיו מוגנים כמעט תמיד מפני תחולת עבירת ההעלבה" (עניין **סגל**, פסקה 38 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור. ראו יותר מזה בפסקאות 4 ו-5 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן. בדומה לדעת המיעוט בעניין **אונגרפלד** – ראו: דעתו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין בעמ' 66 ודעתו של כב' השופט לוי בעמ' 138). זאת, בשל מעמדו הרם של ה"ביטוי הפוליטי" המצוי בליבת חופש הביטוי (ראו: בג"ץ 10203/03 "המפקד הלאומי" בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(4) 715, 726 (2008)), ובשל כך שה"ביטוי הפוליטי" הוא:

"אמצעי למימוש חירותו וסגולותיו של הפרט וגלום בו ערך חברתי משמעותי. הוא מאפשר, אולי יותר מכל ביטוי אחר, להגשים את הרכיב הדמוקרטי של חופש הביטוי. הביטוי הפוליטי הוא תנאי הכרחי להחלפת דעות, לזרימת מידע ולקיומו של שיח חופשי שבלעדיהם לא ניתן לגבש עמדה בנושאים אשר על סדר היום הציבורי וליטול חלק בהליך הדמוקרטי. בלא ביטוי פוליטי אף לא יתאפשר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

פיקוח אפקטיבי על השלטון... (עניין סגל, פסקאות 33 ו-34 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור).

העמדה לדין של אדם לדין בגין ביטוי המשתייך לקבוצת ה"ביטויים הפוליטיים", פוגעת הן בליבת חופש הביטוי של הנאשם והן באינטרס הציבורי בכך שיש בה כדי להתריע אחרים ממימוש חופש הביטוי הפוליטי שלהם, בפרט כאשר מדובר בדברי ביקורת על עובדי ציבור (ראו: עניין סגל, פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן).

44. אכן, ב"כ המאשימה בטיעוניה טענה, כי במקרה זה אין מדובר ב"ביטוי פוליטי". לדבריה, אין מדובר בעובדת בכירה או בדמות ציבורית, וכראיה הצביעה על כך כי בדיקה במסדרונות בית המשפט תלמד כי אין מדובר באישיות ציבורית מוכרת, לעומת הרב הצבאי הראשי, למשל, אליו כוונו הדברים בעניין סגל, שמוכר לחלק ניכר מהציבור. לדבריה, הדברים נכונים בוודאי בנוגע לאישומים 4 ו-5 המתייחסים לפקידת סעד שאינה בכירה ולא במי שעמדה בראש המערך הסוציאלי לחוק אימוץ ילדים. היא ציינה כי שונה הדבר לו הייתה המחאה מכוונת כנגד משרד הרווחה, שר הרווחה או היועץ המשפטי לממשלה, שאז היה אפשר לקבל כי מדובר ב"ביטוי פוליטי". ב"כ המאשימה הוסיפה כי לא ניתן לומר שמדיניות של עובדת סוציאלית המתייחסת למקרה פרטי של אימוץ של ילד אחד הוא "ביטוי פוליטי" אליו התכוון בית המשפט שהוא נמצא בליבת חופש הביטוי.

45. ברם, נהיר כי מדובר ב"ביטוי פוליטי" חברתי מובהק. "ביטוי פוליטי" אינו רק ביטוי כזה המתמקד במחלוקות אידאולוגיות ממלכתיות. "ביטוי פוליטי" כולל גם סוגיות חברתיות מובהקות והוא בוודאי כולל גם פעולות שלטוניות מובהקות (ראו: עניין סגל, בפסקה 36 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור; ע"פ (מחוזי-ת"א) 23813-01-17 בעניין רותם, פסקה 24), כשברי שפעולות פקידות הסעד לפי חוק אימוץ ילדים, תשמ"א-1981 באות בגדרן. למעשה, קשה למצוא פעולה שלטונית גדולה ומשמעותית יותר מאשר נטילת ילד מהוריו. כשם שלא יכולה להיות מחלוקת על עבודת הקודש הקשה, שמבצעים עובדי הרווחה בכלל, ופקידות הסעד בפרט; לא יכולה להיות מחלוקת כי החלטותיהם, כמו גם המלצותיהם, הן מהקשות ביותר עבור ההורים שילדיהם, בשור מבשרם, ניטלים מהם. מדובר בעניין בעל משמעות חברתית, שבוודאי אינו פחות משאלת שמירת השבת בצה"ל, שילוב הנשים בשורותיו וכיוצ"ב נושאים שנדונו בעניין סגל. דווקא בשל כך, חשוב לאפשר את

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

חופש הביטוי בנושא זה. השימוש בהליך הפלילי כנגד מחאות הנעשות כלפי עובדי ציבור, עלול להרתיע אנשים מפני מחאה, ודווקא בסוג עניינים מהמשמעותיים ביותר במעשה השלטוני, קיימת חשיבות רבה מבחינה חברתית, שלא למנוע את הביקורת ולהגן על זכות הביקורת והמחאה ביתר שאת (ראו: עניין סגל, פסקה 49 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור). בפרט, כשמדובר בדברי ביקורת בעלי אופי פוליטי-חברתי הנשמעים מפי קבוצת מיעוט מוחלשת (ראו: עניין סגל, פסקה 10 לפסק דינו של כב' השופט ג'ובראן).

46. אכן, לא כל עובד ציבור הוא "דמות ציבורית" בעלת השפעה על ענייני הציבור. ברם, במקרה זה, מדובר בעובדי ציבור בעלי תפקיד רב השפעה, וודאי של המתלוננת המשמשת כעובדת סוציאלית ראשית לחוק אימוץ ילדים, אך גם של המתלוננת ע' אשר משמשת כעובדת סוציאלית ופקידת סעד במשך שנים רבות, ופעולותיה בעלות השפעה מכרעת על משפחות רבות. החלטותיהן וסמכויותיהן אולי אינן נוגעות למספר רב של אנשים, כהשפעתם של עובדי ציבור אחרים בסוגיות שלטוניות אחרות, אך אלו שהחלטותיהן והמלצותיהן נוגעות בהם, הן דרמטיות ומשמעותיות מאין כמותן. תוצאות פעולותיהן של פקידות הסעד, הן קשות, קשות מנשוא, וודאי באופן משמעותי ביותר לאנשים הסבורים כי הם נפגעו שלא בצדק מהחלטות אלו כמו גם לאלו שנפגעו מהן בצדק. לשם כך, ולשם הבנת משקלה הגדול של הסוגיה מושא מחאת הנאשם – הוצאת ילדים מחזקת הוריהם, אין צורך לקרוא ולצפות בחומר שהוגש למטרה זו על ידי ב"כ הנאשם (7/נ) ועל כן לא ראיתי צורך לצפות בחומר זה וממילא לא להתייחס לשאלת קבילותו ומשקלו. בהקשר זה לא ניתן לקבל את הטענה, כי ניתן למחות רק כנגד היועץ המשפטי לממשלה, וודאי לא את הטענה כי ניתן למחות רק כנגד שר הרווחה ומשרד הרווחה באופן כללי, ולא כנגד אנשי המקצוע, כשברי כי החלטותיהם של פקידי הסעד מתקבלות על בסיס מקצועי והן אינן מושפעות, מטבעם של דברים, מהחלטת הגורמים הפוליטיים הממונים עליהם.

47. ככלל, מצופה מעובדי ציבור, בוודאי כאלו שהחלטותיהם הוות גורל עבור אזרחים רבים, כאלו שאין קשות מהם, לגלות איפוק ולספוג ביקורת, גם נוקבת ובוטה מצד הציבור (עניין אונגרפלד, עמ' 37, 61, 88 ו-109). "ההנחה היא כי עם כניסתו לתפקיד נטל על עצמו עובד הציבור הבכיר את הסיכון כי יהפוך מטרה לביקורת, ואף ביקורת נוקבת, בין אם הדבר מוצדק ובין אם לאו. בנסיבות אלה, ניתן לצפות ממנו לסיבולת גבוהה במיוחד כלפי עלבונות" (עניין סגל, פסקה 49

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור). ככל שעובד הציבור בכיר יותר, הוא יידרש לסיבולת גבוהה יותר ביחס לביטויים עולבים (עניין סגל, פסקאות 47 ו-48 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור). בית המשפט נימק זאת בכך, שבכירותו של עובד הציבור מקטינה את ההסתברות לפגיעה בתפקוד השירות הציבורי (שם, פסקה 50). הבכירות, לטעמי אינה נגזרת רק מהמעמד שהציבור רוכש לאותו תפקיד ציבורי, או מהפרסום שיש לאותו עובד ציבור, והוא בוודאי לא נגזר רק מגובה השכר של עובד הציבור. הבכירות נגזרת גם, אולי בעיקר, מהיקף הסמכות המוקנית לעובד הציבור והמשמעות שיש להחלטותיו על האזרח. לכן, אין מקום לקבל את הטענה כי בעניין סגל הזיכוי בא נוכח בכירותו של הרב הצבאי. לטעמי, החלטותיה של פקידת סעד הנוגעות להוצאת ילדים מחזקת הוריהם, משמעותית הרבה יותר, בוודאי אינה נופלת מסמכויותיו של הרב הצבאי הראשי, שמשמעותן לגבי החיילים אינן כה מרחיקות לכת. העובדה כי עמדותיו של הרב הצבאי הראשי זוכות לפרסום יתר אין בה כדי להביא להכרה בבכירות התפקיד, בפרט נוכח העובדה כי החלטות פקידות הסעד בעניין אימוץ, כלל אינן מפורסמות וההליכים, רובן ככולן, בדלתיים סגורות.

48. הנה כי כן, הביטוי "חוטפת ילדים" הוא ביטוי קשה, אך ברי כי כוונת הדברים לא הייתה כפשוטה, שפקידות הסעד חוטפות ילדים. פקידות הסעד הממליצות לבתי המשפט על הוצאת קטין מחזקת הורה, עושות בזה פעולת הצלה. אך הביקורת, של מי שסבור, בצדק או שלא בצדק, כי החלטות אלו מתקבלות בקלות יתר וללא שיקול דעת מספיק, היא כי המשמעות של מעשה זה היא הוצאת קטין מחזקת הוריו שלא בצדק. ביטוי מחאה זו נעשה באמצעות הביטוי "חוטפת ילדים", שהגם שיש להסתייג ממנו, הוא כאמור, מתייחס במובנו הענייני לליבת הביקורת על המעשה השלטוני. וכאמור, חופש הביטוי הוא גם החופש לבטא דעות מסוכנות, מרגיזות וסוטות, והביקורת אף אינה נבחנת על פי אמיתותה העובדתית. גם ביטוי שקרי יכול ליהנות מהגנת חופש הביטוי (ראו: ע"פ (מחוזית-א) 17-01-23813 בעניין רותם, פסקה 40).

49. אכן, כאמור חלק מהביטויים שפורסמו הם ביטויים קשים מאוד, ולמעשה הם גידופים וקללות והטחת עלבונות ללא כל מהות תכנית עניינית, כדוגמת הביטויים הקשים והמכוערים: "תכירו את השטן בהתגלמותו", "יימח שמה וזכרה", "בת השטן". כאמור, לא הייתה כל הצדקה לאמירות מסוג זה, וקשה שלא להזדהות עם כאבה של המתלוננת ע' אשר מלאכתה מלאכת קודש, נוכח השמעת דברים אלו כנגדה. ברם, כאמור, השאלה אינה כיעורם של הדברים אלא האם היה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

בהם כדי לעבור את קו הגבול בין חופש הביטוי המותר להעלבת עובד ציבור, ובמסגרת זו, יש לתת את הדעת להקשר הכולל של הביטויים. לעיתים, גם כאשר הביטויים כוללים דברי גנאי קללות וגידופים, הם יגשימו את תכליות חופש הביטוי, בשל התוכן הכולל בהם הם שובצו (עניין סגל, פסקה 42 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור, פסקה 6 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן ופסקה 1 לפסק דינו של כב' השופט הנדל). ואולם, במקרה זה, הביטויים שנכללו בפרסום מושא האישום השישי, חוצים את קו הגבול שבין חופש הביטוי, גם זה הפוליטי, לבין ביזוי שיש בו כדי לפגוע בליבת כבוד האדם. קללות, גידופים, חרפות, השפלות ועלבונות, מעין אלו, אינם חוסים, אף לא במסגרת חופש "הביטוי הפוליטי", כאשר הם מכוונים לעובד ציבור, ובשל תפקידו, ומתייחסים לליבת כבוד האדם לכן, ככל שהנאשם היה זה שפרסם את הביטויים כנגד המתלוננת ע' בפרסום השישי היה מן הדין להרשיעו בעבירה של העלבת עובד ציבור.

50. ואולם, ביטויים קשים אלו לא נכתבו על ידי הנאשם, כי אם על ידי אִם שלטענתה בתה הוצאה מחזקתה. הנאשם אך שיתף פרסום זה, ובהקשר זה על אף שיש לראות בפעולת השיתוף כפעולה אקטיבית אשר כוונה בצדה, ויש לראות בה כפרסום על ידי המשתף (ע"א (מחוזי-ת"א) 35757-10-16 נדיילי תקשורת בע"מ נ' שאול (פורסם בנבו, 16.01.19)), יש צדק בטענת ב"כ הנאשם כי המאשימה לא הוכיחה התקיימות יסוד נפשי אצל הנאשם, לפרסום. הוא אמנם אישר כי ראה רישומה ("פוסט") עם תמונה של המתלוננת ע' עם הכיתוב "תמשיך לקרוא", אך לדבריו, זה לא עניין אותו והוא אך שיתף אותו. לשאלת ב"כ המאשימה הוא אישר כי הוא הכיר את הסיפור אליו התייחסה הרישומה, אך הוא לא קרא מה שכתוב בפנים. עדותו זו לא נסתרה ולא ניתן אפוא, לקבוע כי הוא ידע מה תוכן הפרסום. לדעתי, יהיה זה מרחיק לכת לקבוע כי שיתוף "רישומה" מבלי לקרוא את תוכנה, כשאינן בכותרתה או בנסיבה אחרת כדי להצביע על כך שתוכנה של הרישומה מהווה עבירה פלילית, באה בגדרי "עצימת עיניים" הקבועה בסעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין. שכן, בהתאם להלכה הפסוקה על החשד המחייב את בירור הנסיבות להיות ממשי, מעשי ורציונאלי, כזה שסביר יותר שהחשד אמיתי מאשר שאין לו אחיזה (יעקב קדמי, על הדין בפלילים (מהדורת תשס"ה), חלק ראשון, עמ' 182). מה גם, שקשה לקבל מצב בו המפרסם עצמו, שידוע מי הוא, במקרה זה מי היא, אינו עומד לדין על הפרסום, והמשתף (גם אם מיוחסות לו עבירות אחרות ופרסומים אחרים) עומד לדין בגין השיתוף.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

51. הביטוי "טיפשה" שנכתב על ידי הנאשם ביחס למתלוננת, התייחס לדבריו, וכך אכן עולה מתוכנם, לכך, שבהגשת הבקשה לצו להטרדה מאיימת כנגדו, היא גרמה לפרסום נרחב יותר של הדברים שפורסמו כנגדה. דברים אלו אין בהם כדי להוות עבירה של העלבת עובד ציבור, לא במבחן התוכני ולא במבחן ההסתברותי.

52. סופו של יום אפוא, אני סבור כי למעט הביטויים שבאישום השישי, מדובר בביטויים שיש לסווגם כ"ביטויים פוליטיים" ומכאן המסקנה, כי אין מקום להרשיע את הנאשם בעבירה של העלבת עובד ציבור בשל אמירתם. באשר לביטויים שבאישום השישי, אני סבור כי מדובר בביטויים שכשלעצמם מהווים "העלבת עובד ציבור", אך כאמור, לא הוכח היסוד הנפשי הנדרש לשם הרשעה בעבירה.

53. אשר כל כן, אני מזכה את הנאשם מארבע העבירות של העלבת עובד ציבור שיוחסו לו בכתב האישום.

54. לא ניתן לסיים פרק זה מבלי להתייחס לדרך שהובילה להגשת כתב אישום זה, ולטענת ב"כ הנאשם, כי הדבר מצדיק את זיכוי הנאשם גם בשל הגנה מן הצדק.

55. את התלונה כנגד הנאשם בכל הנוגע לעבירה של העלבת עובד ציבור, הגישה תחילה המתלוננת ע'. היא פנתה למשטרה ביום 6.08.15, וביום 13.09.15 הודיעה לה המשטרה כי קצין החקירות החליט לא להוסיף לחקור את התלונה מהנימוק כי "נסיבות העניין בכללותן אינן מצדיקות פתיחה בחקירה, שכן מדובר באירוע אשר ההליך הפלילי איננו מהווה מסגרת מתאימה לבירורו" (2/נ).

56. בהמשך, בניגוד לדרך הקבועה בסעיף 64(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), לפיה על החלטה של גוף חוקר שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, ניתן לערור "לפני פרקליט מחוז, פרקליט מפרקליטות המדינה שמונה למנהל תחום עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, בדרגה שאינה פחותה מסגן בכיר א' לפרקליט המדינה, שפרקליט המדינה הסמיכו לכך", במקרה זה לא הוגש ערר, אלא נשלחה פנייה מטעם גב' חוה לוי, עובדת

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

סוציאלית ראשית לחוק הנוער, ביום 27.10.115 (3/נ), פנייה המתייחסת לפי כותרתה לתלונתה של המתלוננת ע' והחלטה שלא להוסיף לחקור את תלונתה. בפנייה ציינה גב' לוי כי "כמו שאמרתי לך בטלפון, ההסתות נגד העו"סים לפי חוק חרגו מזמן מגבול חופש הביטוי וגובלים בалиמות והסתה לשמה. סגירת תיקים אלה מעבירים מסר המדרבן להמשיך, להתסיס, להסית ועלול בסופו של דבר להסתיים באסון". והיא מסיימת את פנייתה: "אני מודה לך שהסכמת לקחת את המקרה ולבחון אותו כמקרה מבחן וכולי תקווה שניתן יהיה לתת דרך זה כוח לעובדים המרגישים חשופים לבד בצריח החברתי ולהביא את העבריינים לדין". לפנייה צרפה גב' לוי את מכתבה של המתלוננת ע' אליה, בה פרטה את השתלשלות הפגיעה של הנאשם בה.

57. בהמשך, ביום 23.11.15, הודיע עו"ד דדו זמיר, קצין אח"ם מרכז לקצין החקירות כי "לאחר עיון בתלונת העו"ס ובערר מצאתי מקום לקבל את הערר". הוא הוסיף כי "יש לאסוף את כלל התיקים לחקור את החשוד באזהרה ואח"כ לבחון האם יש מקום להגשת כתב אישום. סגירה בפעם הראשונה מוצדקת אך שהאירוע חוזר על עצמו יש מקום ליצירת הרתעה משטרתית" (ת/25).

58. לא ניתן להתעלם מטענות ב"כ הנאשם באשר לדרך התנהלות זו. ב"כ המאשימה טענה כי כדבר שבשגרה החלטות מעין אלו מתקבלות על ידי קצין אח"ם. ואולם, בניגוד לטענתה, רק הגשת הערר תעשה באמצעות המשטרה (כמפורט בסעיף 65 לחסד"פ), אך ההחלטה עצמה בערר היא בסמכותו של פרקליט כמפורט בסעיף 64. אכן, המשטרה יכולה להחליט לפתוח בחקירה לאחר שהחליטה להפסיק לחקור, בין היתר, כאשר מתברר לה כי אירוע חד פעמי לכאורה, שב וחוזר על עצמו. אך יודגש, כי לטעמי הפגם במקרה זה אינו מתמצה בכך שהחלטה בערר ניתנה על ידי קצין אח"ם, בניגוד להוראות החוק, אלא בעיקר בכך שהמציאות לפיה עובדת ציבור בכירה משוחחת טלפונית עם קצין אח"ם נוכח החלטה על סגירת תיק ומסבירה לו את הצורך בהמשך החקירה ומשכנעת אותו "לקחת את המקרה ולבחון אותו כמקרה מבחן", מעוררת, למצער, חוסר נוחות של ממש, שכן היא מלמדת שהייתה מעורבות של הרשות בהנעת ההליך הפלילי, בדרך שאזרח מן השורה אינו יכול ללכת בה. אזרח מן השורה שתלונתו נדחתה אינו יכול להתקשר לקצין אח"ם ולנסות להסביר לו מדוע חשוב לקחת את המקרה שלו כמקרה מבחן, והוא בוודאי אינו יכול לשכנע אותו בעל פה מבלי שהדבר יקבל תיעוד בכתב.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

59. בפסק הדין בעניין סגל (פסקה 22. וראו גם שם, בפסקאות 33 ו-34) ציינה כב' הנשיאה נאור בהתייחס לעבירה של העלבת עובד ציבור, ולחשש כי הביטוי הפוליטי שלא לשאת חן בעיני השלטון, כי:

סיכון נוסף שראוי להזכיר הוא החשש מפני שימוש לרעה בעבירה, בשים לב לכך שעניינה מעשים וביטויים המכוונים נגד נציגי השלטון, שלעיתים יהיו אף הגורמים האמונים על האכיפה או בעלי השפעה בעניין זה... למרבה הצער, ניסיון העבר מלמד כי החשש לא נותר תמיד תיאורטי גרידא (ראו: ע"פ 523/72 עזראן נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(1) 128, 135 (1973), שם מתח בית המשפט ביקורת על שימוש לרעה בסמכויות המשטרה נגד אזרח שהטיח עלבון בעובד ציבור שלו קשרים הדוקים עם המשטרה, ואשר הואשם בעבירת ההעלבה).

60. כאמור, אני סבור כי יש לזכות את הנאשם מעבירות של העלבת עובד ציבור, ועל כן אין צורך להתייחס לטענת ביטול כתב האישום בשל הגנה מן הצדק, נוכח דרך הפתיחה בהליך. אף על פי כן, סברתי לנכון לציין את האמור, כי הוא אכן מעורר חשש מפני ניצול ההליך הפלילי למטרות שלא לשמן הוא נועד.

61. לכך יש להוסיף, את הטענות הנוגעות להעמדתו לדין של הנאשם בלבד, והתעלמות מכך שלא הועמדו לדין גם אחרים המצוינים בכתב האישום ושמעשיהם חמורים יותר מאשר אלו של הנאשם. כך לא הועמדה לדין א' שיזמה וכתבה את המודעה שהנאשם תלה ליד ביתה של המתלוננת (באישום הראשון). וכך לא הועמדו לדין כאלו שפרסמו רישומות ("פוסטים") נוספים וחמורים יותר שמוזכרים בכתב האישום (ת/20), אף שהמאשימה יודעת חלק מזהויותיהם של המפרסמים (נ/6).

62. ב"כ המאשימה טענה בעניין זה, כי כנגד הנאשם נתקבלו תלונות רבות מאוד ובכך עניינו שונה מהאחרים. אפשר שכך הוא, אף שהדבר לא הוכח, ולטעמי גם בהגשת כתב האישום שנטען שהוגש כנגדו בבית המשפט המחוזי בתל אביב, לא היה בו די כדי להוכיח זאת, כשספק בעיני אם ניתן היה כלל להגישו. מכל מקום, לא ניתן לשלול את הטענה של הנאשם כי כתב האישום הוגש כנגדו בשל כך שהוא נוטל חלק נכבד במחאה, ובהקשר זה, קשה להתעלם מאי הנוחות הנגרמת נוכח מכתבה של גב' לוי לקצין אח"מ באשר לצורך "לקחת את המקרה ולבחון אותו כמקרה מבחן".

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

מכאן לעבירה של פגיעה בפרטיות.

פגיעה בפרטיות - האישום ראשון

63. גם באשר לאישום זה אין מחלוקת עובדתית של ממש. הנאשם הודה כי תלה את המודעות ליד ביתה של המתלוננת. המחלוקת היחידה נגעה לנטען בכתב האישום כי הנאשם עזר לא' בניסוח המודעה, כשהנאשם טען כי לא נטל חלק פעיל בניסוח, אלא רק ביקש לעדן את הנוסח המקורי שנשלח אליו וסרב לתלות את המודעה בטרם יבוצע תיקון הנוסח. לאחר התיקון, הוא תלה את המודעות, לדבריו, לבקשת א' אשר לא יכולה הייתה לעשות זאת בעצמה נוכח נכותה הקשה. ברם, למחלוקת זו אין משמעות של ממש, אחר שהנאשם הודה כי הוא זה שתלה את המודעות, ואין אפוא מקום לקבל את הטענה של ב"כ הנאשם כי בנסיבות אלו לא ניתן לקבוע קיומו של יסוד נפשי.

64. כאמור, במרכזן של המודעות הודבקה תמונה של המתלוננת בתוך סמל של גולגולת ועצמות, ובסמוך לתמונה נכתב, בין היתר כי המתלוננת, תוך ציון שמה המלא, "היא בעלת התמחות בניתוק ילדים מהוריהם" ובהמשך מפרטת א' כי ילדתה נותקה ממנה בשל "פשעיה" של המתלוננת. בהמשך כתבה א' "אני אִם שכולה לילדה חיה – הילדה שלי לא בזרועותיי האהובות. והכל כפי הנראה בגלל סחר בילדים, רשעות אטימות ורוע לב של משרד הרווחה בכלל ושל המתלוננת (באזכור שמה המלא – א.ס.). בפרט. לכן אם אתם רואים אותה בסביבה ו'או על יד ילדיכם – הייתי מציעה לכם לברוח ממנה כמו מאש אם חיי ילדיכם חשובים לכם". ובהמשך: "לאחר שהמתלוננת (באזכור שמה) תחטוף לכם את הילדים אתם לא תקבלו אותם לעולם מכיוון שבתי משפט לנוער ומשפחה מכסים על פשעיהם של פקידי אימוץ ופקידי סעד".

65. בשל מודעות אלו, מייחס כתב האישום לנאשם עבירה של פגיעה בפרטיות בשני היבטים – סעיף 2(1) לחוק האוסר "בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת", וסעיף 2(4) לחוק האוסר "פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו".

66. באשר לאיסור אודות בילוש, התחקות והטרדה אחרת, נהיר כי הגעה חד-פעמית סמוך לביתו של אדם על מנת למחות כלפיו, אינה מעקב הבאה בגדרי "בילוש או התחקות". באשר לביטוי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

"הטרדה אחרת" הנאסר בסעיף זה, נקבע, כי ביטוי זה שבסוף הסעיף כולל במילה "אחרת", הוא למעשה הפניה חוזרת אל המילים "בילוש" ו"התחקות" שקדמו לו. לאמור, "...מהי הטרדה אחרת? דומה כי זו יכולה לכלול, למשל, מעשה מקובל למדי של צעידה גלויה וצמודה ואף הפגנתית אחר אדם אחר, בכל מהלכיו, שאינה בגדר מעקב סתר אלא עיקוב גלוי.... כמובן, אין כאן כל ניסיון למצות את תיאור משמעותו של הביטוי, כי אם אך רצון להדגימו" (ד"נ 9/83 בית הדין הצבאי לערעורים נ' ועקנין, פ"ד מב(3) 837, 850 (1984). וראו גם: אלי הלם, דיני הגנת הפרטיות (תל-אביב, 2003), עמ' 70-72; ע"א (מחוזי-ים) 4443/98 ביהם נ' פריד (פורסם בנבו, 11.06.00)).

67. לצד זאת, באותו עניין ציין בית המשפט (אמנם באמרת אגב) כי "הטרדה" לעניין חוק הגנת הפרטיות כוללת משמרת מחאה ליד בית מגורים, ובלשונו של כב' הנשיא שמגר: "מהי 'הטרדה אחרת'? דומה כי זו יכולה לכלול, למשל... משמרת צמודה (picketing בלע"ז) הניצבת ליד ביתו של אדם או סובבת על פתחו. מעשה כמתואר עלול להדיר אדם משלוותו, מהרגשת הביטחון האישי שלו ומתחושתו כי הוא יכול לנהל את חייו לעצמו, מבלי שענייניו הפרטיים הופכים לתצוגה לאחרים, ובכך הטרדה במעשה והפגיעה בפרטיות העולה ממנה" (ד"נ 9/83 בעניין ועקנין, בעמ' 854). בשל כך, לעיתים גם משמרת מחאה שאינה משמרת צמודה "מסביב לשעון" עלולה לפגוע בפרטיות בהיותה "הטרדה אחרת" (ראו: ב"ש (מחוזי-י-ם) 4053/05 מרזל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.01.05)).

68. גם בעניין זה, ואולי אף יותר, יש לזכור כי אל מול חופש ביטוי והזכות למחאה ולביקורת, ניצבת זכות, חוקתית אף היא, לפרטיות. זכות זו כוללת גם את הזכות של האדם לנהל את אורח חייו בדרך בה הוא חפץ בביתו בלא הפרעה מבחוץ, ואת הזכות לשקט ולחיים אינטימיים שאינם חשופים לנוכחות קבועה של זרים בסמוך לביתו של אדם, והיא עומדת גם לנושא משרה ציבורית, הזכאי להפסיק להיות אדם "ציבורי" ולהיהפך לאדם "פרטי" בשעת שהוא בביתו (ראו: בג"ץ 2481/93 בעניין דיין, בעמ' 470; ברק מדינה ודרור וגשל "בין מחאה למטרד מאיים: הפגנה ליד ביתם של אנשי ציבור", חוקים ב (2010) 197, 233). כאמור, התרשמתי מחומרת הכאב והפגיעה שחוותה המתלוננת כאשר שבה לביתה, מבצרה, ומודעות אלו בכל סביבת ביתה היו מנת חלקה, ולא ניתן להמעיט בכאב זה ומהפחד שבא בעקבותיו כפי שתארה המתלוננת בעדותה.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243-11 מדינת ישראל נ' לייבל

69. ברם, גם אם נכון לאמץ גישה כי אין להתיר חדירה לרשות היחיד של איש הממלא תפקיד ציבורי ולהטריד אותו ואת בני ביתו בחייהם הפרטיים, כדי להשפיע על פעילותו הציבורית (ראו: בג"ץ 1983/17 בעניין נפתלי; בג"ץ 456/73 כהנא נ' מפקד המחוז הדרומי (פורסם בנבו, 16.12.1973). עמדה דומה ננקטה על ידי כב' השופט שלמה לויין בבג"ץ 2481/93 בעניין דייין), עדיין אין מדובר באיסור גורף, ויש לתת את הדעת על כמות המשתתפים, תדירות המחאה והאפשרויות לביטוי המחאה במקום אחר (ראו למשל: עמדת כב' השופט גולדברג בבג"ץ 2481/93 בעניין דייין, בעמ' 490 ועמדת כב' הנשיא ברק באותו עניין, בעמ' 480; בג"ץ 729/07 ארגון הלב היהודי נ' צור (פורסם בנבו, 7.02.07). וראו גם: מדינה-וגשל, בעמ' 201 ואילך וההפניות שם). כך, למשל, קבע כב' השופט ד' חשין כי "אין די בסיווגו של מקום כלשהו כ'פרטי', מבחינה קניינית או אחרת, כדי לקבוע אפריוורית, כי זכות ההפגנה תידחה או אף תוגבל משמעותית" (בג"ץ 2080/05 עמותת בצדק – מרכז אמריקאי ישראלי לקידום צדק בישראל נ' המפקח הכללי של המשטרה (פורסם בנבו, 14.01.17)).

70. יש לזכור, כי המסר שנתבקש להשמיע בפני איש הציבור הוא מסר המתייחס למעשיו של איש הציבור עצמו, מעשים (גם אם מוצדקים) בעלי השפעה מכרעת על חייו של מוסר המסר, או מי שמוסר המסר מבקש להשמיע את קולו. מדובר באמירה שנועדה להודיע לאיש הציבור על ההתנגדות לדרך ועל כך שמעשיו נתפסים בעיניהם כמעשה לא ראוי. בכך, הם מבקשים לשקול פעם נוספת את החלטותיו או את מעשיו. אפשר שבמקרים מעין אלו, זכותו של איש הציבור לפרטיות מקבלת משקל נמוך יותר (ראו: מדינה-וגשל, בעמ' 235).

71. אכן, בהקשר זה יש לתת משקל גם לתכלית המחאה – האם מדובר בהבעת מסר, בכללו הכוונה 'להוכיח' את איש הציבור על מעשיו, המוטעות, לדעתו של המוחה; או שמא מדובר במחאה שתכליתה העיקרית, לכפות על איש הציבור לשנות את עמדתו שלא בדרך של שכנוע כי אם באמצעות הטרדה נמשכת שלו ושל הקרובים אליו (ראו: מדינה-וגשל, בעמ' 204). בעניין זה נקבע (בג"ץ 1983/17 בעניין נפתלי), כי "ככלל, הפגנה או עצרת מחאה ליד מעונו הפרטי של איש ציבור, מקום שקיימת חלופה אפקטיבית (כגון משרדו), מקימה חזקה כי התכלית, לפחות העיקרית, של ההפגנה או משמרת המחאה אינה מימוש חופש הביטוי והמחאה אלא ניסיון להשפיע לא

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

לגיטימית על איש הציבור במילוי תפקידו על ידי יצירת לחץ אישי עליו ועל בני משפחתו... ועל כן פעילות כזו אינה חוסה תחת ההגנה על חירות ההפגנה".

72. הביטוי "לעשות שכונה" שנזכר בהקשר של מחאות אלו של הנאשם, כך בפרסום של הנאשם שצוין באישום הרביעי, אפשר שיש לראות בו כמעיד על כוונות המוחים לכפות על איש הציבור לשנות את עמדתו בדרך של הפעלת לחץ, בדרך של פגיעה נמשכת בו, במשפחתו ובשכניו. ההתמקדות בדרך זו, אינה בתוכן הביטוי אלא באופן הבעתו. בדרך זו ההטרדה היא התכלית, ולא המסר. דרך זו אינה מממשת אינטרס לגיטימי ואינה מבטאת את הזכות לחופש ביטוי. דרך זו באה בגדרי המונח "פגיעה במזיד בפרטיות הזולת" שבסעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות הקובע את העבירה הפלילית שבפגיעה בפרטיות. מעשים מעין אלו נועדו הפעלת לחץ על איש הציבור לפעול בדרך מסוימת ולהרתיע אותו מלפעול בדרך אחרת. בכך יש לפגוע באינטרס הציבורי של קבלת החלטות ציבוריות ושלטוניות באופן תקין. "קיים חשש שבשל לחץ ההפגנה או בשל לחצם של בני משפחתו עליו, עקב ההפגנה, עלול איש הציבור לשנות את דעתו שלא מטעמים ענייניים ואך כדי להפסיק את ההטרדות כלפיו" (בג"ץ 2481/93 בעניין דייץ, בעמ' 486. וראו גם: ב"ש (מחוזי-י-ם) 4053/05 בעניין מרזל).

73. ואולם, לא הרי השאלה האם יש לאפשר מראש הפגנה ליד ביתו הפרטי של עובד ציבור או נושא משרה ציבורית, כהרי השאלה הנשאלת בדיעבד, האם נכון להעמיד לדין פלילי את מי שהפגין או מחה ליד ביתו הפרטי של עובד הציבור. כאשר מדובר באיסור פלילי, יש לתת את הדעת על עקרונות היסוד של דיני העונשין, בין היתר לעיקרון החוקיות בפלילים המחייב "קביעת קו גבול ברור ככל הניתן בין ההתנהגות המותרת להתנהגות האסורה על-פי חוק" (דנ"פ 10987/07 מדינת ישראל נ' כהן, פ"ד סג(1) 644, 672 (2009). וראו גם עניין סגל, פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן ופסקה 3 לפסק דינו של כב' השופט ג'ובראן).

74. לענייננו יש לזכור, "כי הפסיקה בישראל בכל הנוגע למחאות שכאלו, אינה עקבית, הן כאשר לעצם העמדה בנוגע לקיום הפגנה או משמרת מחאה ליד מעונו הפרטי של איש ציבור (איסור או איזונים), למרות ההלכה הברורה שנקבעה (בדעת הרוב) בעניין דייץ, והן כאשר לבסיס העיוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

לאיסורים ולהגבלות על הפגנה או משמרת מחאה כזו" (בג"ץ 1983/17 בעניין נפתלי. וראו גם: בג"ץ 729/07 בעניין ארגון הלב היהודי. וראו הרחבה בסוגיה זו: מדינה-וגשל, עמ' 241 ואילך).

75. על כן, כאשר מדובר באירוע חד פעמי של הדבקת מודעות מחאה מחוץ לביתו של עובד הציבור, הגם שברחוב מגוריו, מאחר ומדובר ב"ביטוי פוליטי", אזי על אף שמדובר בביטויים קשים ופוגעניים, אני סבור כי קיים קושי בהעמדה לדין פלילי בהעדר גבולות ברורים ומפורשים לתחולת העבירה במקרה שכזה. כל עוד שקיים שיקול דעת למשטרה להתיר במקרים מסוימים ביטוי מחאה ליד ביתו הפרטי של עובד ציבור, קיים קושי – נוכח עקרון החוקיות – להעמיד לדין מי שמחא ליד ביתו הפרטי של עובד ציבור, למעט מקרים קיצוניים וחריגים, שמקרה זה בנסיבותיו, אינו נמנה עליהם.

76. אכן, בסיכומיה ב"כ המאשימה טענה כי פעולות הנאשם כנגד המתלוננת וכנגד פקידות הסעד בכלל לא היו עניין חד-פעמי, וכי מדובר במסע כנגד המתלוננת. דא עקא, כי לטענה זו לא הובאו ראיות כלשהן. אמנם, במסגרת התייחסות המאשימה בסיכומים לטענת ההגנה מן הצדק שהעלתה ב"כ הנאשם, נתבקש להגיש כתב אישום שהוגש כנגד הנאשם בבית המשפט המחוזי בתל-אביב. ואולם, לא זו בלבד שלא היה מקום להיעתר לבקשה זו, גם בהקשר לטענה של ההגנה מן הצדק, אלא שבוודאי לא היה מקום להגיש ראיות בשלב זה להוכחת נסיבות האשמה, וברי גם כי לא היה בהצגת כתב אישום להוכיח דבר בעניין זה. כך או כך, לא הוצגה בפני כל ראייה לכך, שמדובר ב"מסע" שניהל הנאשם כנגד המתלוננת, ולא הוכח, כי מלבד האירוע נשוא כתב האישום, הנאשם הגיע אי פעם ליד ביתה של המתלוננת ומחה כנגדה.

77. כאמור, מדובר בביטויים קשים ומכוערים, דוגמת "סחר בילדים, רשעות, אטימות ורוע לב", ובפרט יש לגנות את פרסום תמונתה של המתלוננת בתוך סמל של גולגולת ועצמות, מעשה בזוי כשלעצמו, אך ככל שמדובר בעבירה של פגיעה בפרטיות, אני סבור כאמור, כי לא נכון להרשיע את הנאשם במקרה זה בעבירה לפי סעיף 2(1) לחוק הגנת הפרטיות. יש גם לציין כי על אף ששמה של המתלוננת הוזכר במפורט ובמפורש מספר פעמים במודעה, וכך גם תמונתה הופיעה בה, מהמודעה כולה עולה כי אין מדובר במאבק המתמקד דווקא בה במתלוננת באופן אישי אלא כמחאה כוללת

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243-11 מדינת ישראל נ' לייבל

כנגד מה שהמוחים ראו כ"פשעיהם של פקידי אימוץ ופקידי סעד", כשהמתלוננת עומדת בראש מערך זה.

78. באשר לסעיף 2(4) לחוק הגנת הפרטיות האוסר "פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו". במקרה זה, אין מחלוקת כי במודעות שפרסם הנאשם הייתה תמונתה של המתלוננת. תמונתה אף הוצגה בתוך גולגולת מתחתיה עצמות. מדובר בתמונה פוגעת ומבזה, וודאי כשהיא נתלית סמוך לביתו של אדם, והיא נצפית על ידי משפחתו ושכניו הקרובים.

79. ברם, גם לסעיף זה יש לתת פרשנות שלא תפגע יתר על המידה בחופש הביטוי ובחירות המחאה, ויש ממש בטענת ב"כ הנאשם כי עבירה לפי סעיף 4(2) לחוק הגנת הפרטיות חלה רק על פרסום תצלום, שטבוע בו – כשלעצמו – פוטנציאל ההשפלה או הלעג, בנסיבות העלולות להביא למימוש של פוטנציאל זה, ולא אך בצירוף תמונה סתמית אשר רק ההקשר בו הוא הושם או התוכן המילולי או הצירוי הסמוך לו הוא זה המהווה ההשפלה או הלעג (ראו: רע"פ 9818/05 ביטון נ' סולטן, פ"ד נט(6) 554 (2005)). זאת, נוכח התכלית החקיקתית של החוק, הגיונו הפנימי של הסעיף שעניינו במניעת חדירה פוגענית לצנעת הפרט באמצעים טכנולוגיים, ולא בהגנה מפני שימוש פוגעני במראה פניו, ההתחשבות בזכות לחופש ביטוי ועקרון החוקיות (שם). התמונה במודעה שנתלתה ליד ביתה של המתלוננת אינה כזו שטבוע בה פוטנציאל ההשפלה או הלעג. מדובר בתמונה רגילה, כשההשפלה והלעג הם מהכיתוב ומצירור הגולגולת והעצמות סביב התמונה. על כן, אין היא באה בגדר האיסור שבסעיף 2(4), וודאי לא בהיבט הפלילי של חוק זה.

80. משהגעתי לכלל מסקנה כי לא נתקיימו הנסיבות המפורטות בסעיפים 2(1) ו-2(4) לחוק הגנת הפרטיות, מתייחר הצורך לדון בשאלת קיומן של ההגנות על פי חוק זה. אך להשלמת התמונה אציין כי תנאי לתחולתן של ההגנות שבסעיף 18(2) לחוק הגנת הפרטיות הוא שהטוען להגנה "עשה את הפגיעה בתום לב". כש"תום לב" בהקשר זה של חוק הגנת הפרטיות הוא תום לב סובייקטיבי, היינו שהטוען להגנה פעל מתוך אמונה כי הפגיעה הינה במסגרת ההגנה אותה הוא מעלה (ע"פ 5026/97 גלעם נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.06.99); בג"ץ 6650/04 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בנתניה, פ"ד סא(1) 581 (2006)).

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243-11 מדינת ישראל נ' לייבל

81. במקרה זה, הפרסום לא נעשה בנסיבות של פגיעה חמורה בפרטיות, כחדירה לתוך ביתו של הנפגע. מדובר במודעות שנתלו בסמיכות לביתה של המתלוננת, בשעות הערב והם הוסרו בחלוף זמן לא רב. הדברים שצוינו במודעה, אף שסגנונם בוטה ואינו ראוי, נעשה כחלק מהבעת דעה על פעולותיה של המתלוננת במסגרת תפקידה הציבורי. בשים לב לכך, ובשים לב לאמור לעיל בדבר האיזון בין חירות המחאה וחופש הביטוי לבין מניעת הפגיעה בפרטיות, אני סבור כי לא ניתן לומר שהפגיעה חרגה מתחום הסביר באותן נסיבות. לצד זאת, ספק בעיני אם מתקיימות ההגנות עליהן הצביעה ב"כ הנאשם בסיכומיה. לא באשר לטענה כי הפגיעה נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת על הפוגע חובה חוקית, מוסרית חברתית או מקצועית לעשותה (סעיף 18(2)(ב)); ולא באשר לטענה כי הפגיעה נעשתה בדרך של פרסום שהוא מוגן לפי פסקאות (4) עד (11) לסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, היינו הבעת דעה על התנהגות המתלוננת בתפקידה בשירות הציבורי, ולו משום שלא ניתן לקבל כי הנאשם לא ידע שתוכן הדברים יפגע במתלוננת במידה גדולה מזו שהייתה נחוצה באופן סביר לצורך הבעת הדעה על מעשי המתלוננת (בהתאם להוראת סעיף 20(ב) לחוק הגנת הפרטיות). ומה גם, שהבעת דעה היא "תיאור של עמדה סובייקטיבית באשר למציאות דברים מסויימת" (ע"א 9406/96 קאקיש נ' ביארס, פ"ד נג(3) 352 (1999)), ולא כך הוצגו הדברים במודעה. הדברים לא נוסחו כהבעת דעה, ולא נעשתה בה הבחנה בין עובדות להבעת דעה (השוו: ע"א 323/98 אריאל שרון נ' בנוזמן, פ"ד נו(3) 245 (2002); דן חי, ההגנה על הפרטיות בישראל (תשס"ו), עמ' 492).

מכאן לעבירה של הפרת הוראה חוקית.

הפרת הוראה חוקית

עבירה זו מיוחסת לנאשם בשלושה אישומים, השני, החמישי והשישי.

82. באשר לאישום השני אני סבור כי הנאשם אכן הפר את הצו למניעת הטרדה מאיימת שניתן כנגדו על ידי בית המשפט (כב' השופט אריאל צימרמן), שבניגוד לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיה, כן היה בר תוקף בזמן שהנאשם הפר אותו. ואפרט.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

83. ביום 8.01.15 נתן בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט ארז נוריאל) צו (בה"ט 10550-01-15) במעמד צד אחד, לפיו, בין היתר, נאסר על הנאשם "להתקרב או להימצא במרחק של 500 מ' מבית מגוריהן של העובדות הסוציאליות, גב'... והמתלוננת (להלן: "הנפגעות"), ומכל מקום בו הן נמצאות" (ת/9). בית המשפט גם הורה על העברת הדיון לבית משפט השלום בתל-אביב לשם קביעת מועד לדיון בבקשה במעמד שני הצדדים.

84. ואכן, ביום 14.01.15 התקיים דיון בבקשה בבית משפט השלום בתל-אביב בסופו נתן בית המשפט (כב' השופט אריאל צימרמן) צו (בה"ט 10550-01-15) לפיו "יעמדו בתוקפם לעת הזו הצווים המנויים בסעיף 5(א)(1)-(4) (לחוק למניעת הטרדה מאיימת – א.ס.), וכן הצו הארעי האוסר על התקרבות לנפגעות (ההדגשה אינה במקור – א.ס.) (ת/10). מכאן, כי ביום 14.01.15 עמד בתוקפו האיסור "להתקרב או להימצא במרחק של 500 מ' מבית מגוריהן של העובדות הסוציאליות... והמתלוננת".

85. בהמשך, ביום 13.04.15, קבע בית המשפט (כב' השופט אריאל צימרמן), בהמשך להחלטה האמורה, כי "הצו הזמני לאיסור הטרדה, מיום 14.1.15, ייוותר בעינו עד יום 8.7.15 כאמור בהחלטות קודמות" (ת/11). ב"כ הנאשם טענה כי משמעות ההחלטה היא כי רק הצווים המנויים בסעיף 5(א)(1)-(4) הוארכו עד ליום 8.07.15 אך לא איסור ההתקרבות. ואולם, לא ניתן לקרוא את ההחלטה באופן זה, שכן בהחלטה צוין כי "הצו הזמני לאיסור הטרדה מיום 14.01.15 ייוותר בעינו", כשבית המשפט לא הוציא מתחולת הצו איסור כלשהו מהאיסורים שנקבעו בהחלטה מיום 14.01.15, ובהחלטה מיום 14.01.15 נקבע במפורש כי הצו שניתן לפי החוק למניעת הטרדה מאיימת יכול בנסיבות מסוימות בסעיף 5(א)(1)-(4) לחוק למניעת הטרדה מאיימת, גם את הצו הארעי האוסר על התקרבות לנפגעות (שגם הסמכות ליתן הגבלה זו קבועה בחוק למניעת הטרדה מאיימת, בסעיף 5(א)(5)). גם לא ניתן לקבל את הטענה כי לנאשם עומדות ההגנות שבסעיפים 34 יח ו-34יט לחוק העונשין, שעניינה טעות במצב דברים וטעות במצב משפטי. שכן, כאמור, לשון הצו מפורשת ולא ניתן כלל לומר, שטעותו של הנאשם הייתה כנה או בלתי נמנעת באופן סביר.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

86. טענת הנאשם, כי הסתמך על ייעוץ משפטי שקיבל מעו"ד דקל שייצג אותו באותם הליכים, אינה יכולה לעזור לו במקרה זה. הסתמכות על "עצה" משפטית מוטעית מהווה מקרה פרטי של "טעות במצב משפטי", הגנה הקבועה בסעיף 34 ל³⁴חוק העונשין. ההלכה היא, כי על בית המשפט לנהוג הקפדה יתרה בטרם יחליט להעניק לנאשם פטור בשל הסתמכות על עצה שגויה של מומחה (ע"פ 3506/13 הבי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 12.01.16)). במקרה זה, לא זו בלבד שאני סבור כי לא היה מדובר בשאלה משפטית מורכבת, ושכאמור, החלטות בית המשפט באשר לפרטי הצו ותוכנו היו ברורות ומפורשות, אלא שעו"ד דקל ציין בעדותו כי גם לאחר שבית המשפט צמצם את היקף הצו שניתן בתחילה, הוא הותיר את האיסורים הקבועים בסעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מאיימת, כשאמור, גם איסור התקרבות כלול בו, והוא אף הפנה את הנאשם ללשון החוק תוך שהוא מציין בפניו שינהל את המחאה שלו לפי הוראות סעיף 5 לחוק זה, אותם יוכל למצוא בחיפוש באתר "גוגל" (עמ' 32 לפרוטוקול, שורה 28). לא עלה מעדותו של הנאשם כי במהלך נסיעתו לקרבת בית מגוריה של המתלוננת, הוא עצר בצד הדרך ובחן את הוראות סעיף 5 לחוק למניעת הטרדה מאיימת כפי שייעץ לו עורך דינו. לו בדק זאת, היה בוודאי מגלה כי סעיף 5(5) לחוק קובע איסור להימצא במרחק מסוים מדירת מגוריו של הנפגע.

87. באשר להפרת הצו, אני סבור כי היה מקום לטעות כי המרחק של 500 מטר, שנקבע בצו לא התייחס ל"קו אוירי", שכן אין לכך רמז בצו, וגם פירוש הצו לפי תכליתו, מביא למסקנה כי מדובר ב"קו אוירי", שכן הוא נועד למנוע הטרדת המתלוננת, וכפי שהתרחש בפועל הטרדתה יכולה להיעשות באמצעות כריזה, המועברת בגלי קול ב"קו אוירי". הנאשם ידע היטב כי הוא מגיע לאזור בית מגוריה של המתלוננת. הוא אף סיפר בעדותו כי לשם היו מועדות פניו, כחלק ממחאתו. לכן, למצער יש לקבוע כי הנאשם הגיע למקום תוך שהוא חשד בדבר אפשרות קיום הנסיבות להפרת הצו, היינו הגעה בסמיכות לבית המתלוננת במרחק של פחות מ-500 מטרים, והוא נמנע מלבררם, ומשכך יש לראותו – בהתאם להוראת סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין - כמודע לנסיבות אלו. לשאלה האם הוא הזכיר את שמה של המתלוננת בדברים שכרז מהמכונית בה נסע, אין נפקות בנוגע להפרת הצו שאסר על התקרבות לבית מגוריה של המתלוננת.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

88. פשיטא גם, כי אין מדובר ב"זוטי דברים", שכן מעשה זה שביצע הנאשם, הוא הוא המעשה שנאסר עליו לעשות, ומשכך לא ניתן לומר כי מדובר במעשה שלאור טיבו, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, הוא קל ערך.

89. מכאן, כי יש להרשיע את הנאשם בהפרת הוראה חוקית בכל הנוגע לצו האמור, במסגרת האישום השני.

90. מכאן לאישום החמישי והשישי. אלו עוסקים בצו שניתן כנגד הנאשם ביום 7.06.15 על ידי בית משפט השלום בנתניה בו נאסר על הנאשם להתקרב למרחק 100 מטרים מהמתלוננת ע' ונאסר עליו להטרידה, בין במישרין או בעקיפין. ביום 14.06.15 הורה בית המשפט כי הצו יעמוד בתוקפו עד ליום 07.10.15. על אף הצו, הנאשם פרסם בדף הפייסבוק שלו, ביום 09.06.15, הודעה המתייחסת למתלוננת ע' שיש בה כדי להטרידה. בין היתר הוא כתב: "חוטפת תינוקות ע.ה.מ...., כמובן שיש לי משפט בנתניה ביום ראשון הקרוב, האם זה אומר שאת לא חוטפת תינוקות? את עדיין חוטפת תינוקות" (האישום החמישי).

91. בהמשך, כך נטען, הנאשם פרסם פרסום נוסף אליו צרף העתק של צו ההגנה בו כתוב שם המתלוננת וכתב: "הגננת...ה"תחושה" שלי...שכן...אז תרחיקי אותו ממני? כי אני צריכה לחטוף תינוקות בשקט...". בנוסף, ביום 01.08.15 הוא שיתף, בדף הנקרא "עושים שכונה לפקידות הסעד", פרסום שיש בו כדי להטריד. מדובר בפרסום שנכתב יום קודם לכן על ידי אָם מ... נגד העובדת הסוציאלית המתלוננת ע', שם נכתב בין היתר: "תכירו את השטן בהתגלמותו !!! זו ע.ה. פקידת סעד לחוק נוער ב... כן זו שחטפה לי את הילדה שלי..." ובהמשך נכתב: "הטלפונים של ע.ה. למי שרוצה לבקש ממנה יפה להחזיר את התינוקת של ב' הם...." וצוין מספר הטלפון שלה בבית ובמשרד (האישום השישי).

92. ב"כ הנאשם טענה, כי הצו שניתן כנגד הנאשם לא כלל איסור לפרסם דברים ברשת האינטרנט, שכן איסור לפרסם ברשת האינטרנט חורג מסמכותו של בית המשפט במסגרת הליך של בקשה למתן צו למניעת הטרדה מאיימת. זאת, כך נטען, בשים לב לפגיעה הצפויה של איסור כזה בחופש הביטוי. טענה זו דינה להידחות. קביעת איסור של הטרדה במישרין ובעקיפין אינה מוגבלת

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 49243-11-16 מדינת ישראל נ' לייבל

לדרכים מסוימות, וככל שהנאשם סבר כי מדובר בצו שאינו מוצדק, הוא יכול היה להשיג עליו במועד הקבוע בחוק להליך שכזה.

93. לצד זאת, אני סבור כי קביעת בית המשפט (כב' השופטת ניצה מימון שעשוע), ביום 8.12.14, במסגרת ה"ט 62739-11-14 (נ/4), הליך אחר שנפתח כנגד הנאשם בגין הטרדה מאיימת, כי "לא שוכנעתי כי הפרסומים (באינטרנט – א.ס.), באתרים אליהם נכנסים רק המעוניינים בדבר, מהווים הטרדה מאיימת כמשמעותה בחוק", יש בה למצער כדי להוות הגנה לנאשם, כי הסתמך על קביעת בית המשפט בענייניו כי פרסום ברשת האינטרנט אינו נחשב הטרדה לעניין החוק, ולמצער כדי ללמד על העדר יסוד נפשי לביצוע העבירה (להבחנה בין משקלה של טענת הגנה בדבר "עצה" משפטית שמקורה בפרשנות רשמית לדין לבין עצה משפטית שמקורה בייעוץ משפטי של עורך-דין, ראו: ע"פ 845/02 מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית לישראל בע"מ, פ"ד סב(3) 307 (2007)).

94. משבאנו לכאן, אין צורך לדון בטענה כי "שיתוף" של רשומה, אינו נחשב כפרסום ולא ניתן לייחס לנאשם עבירה של הוראה חוקית בשל מעשה זה. ואציין רק כי בעבר נקבע בהקשר דומה (שם דובר בפרסום לשון הרע), כי "פעולת השיתוף דומה במהותה להפצת הפרסום לאחרים תוך כוונה כי אחרים ייחשפו לו ותוך בחירה מודעת שלא לנקוט בפעולת החיבוב אלא בפעולת השיתוף, ועל כן יש לראות בפעולת השיתוף כפעולה אקטיבית אשר כוונה בצדה, וכי על כן ביחס לפעולת השיתוף, אכן יש לראותה כפרסום לשון הרע" (ע"א (מחוזי-ת"א) 35757-10-16 בעניין נדיילי תקשורת בע"מ).

סיכום

95. סופו של יום אפוא, אני סבור כי לא בוצעה עבירה של העלבת עובד ציבור במעשיו של הנאשם (באישומים השלישי, הרביעי, החמישי והשישי), ואף לא עבירה של פגיעה בפרטיות (באישום הראשון), ואני מזכה את הנאשם מעבירות אלו.

96. בכל הנוגע לעבירה של הפרת הוראה חוקית שיוחסו לנאשם בכתב האישום, אני מזכה את הנאשם מעבירות אלו, ככל שמדובר בטענה לפרסום בפייסבוק בהתייחס לצו מיום 7.06.16

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16-11-49243 מדינת ישראל נ' לייבל

(האישומים החמישי והשישי), אך מרשיע אותו בעבירה אחת של הפרת הוראה חוקית שיוחסה לו בכתב האישום בהתייחס לצו מיום 13.04.15 נוכח התקרבותו למרחק של 256 מטרים מביתה של המתלוננת ביום 26.06.15 (האישום השני).

ניתנה היום, י"ז אדר ב' תשע"ט, 24 מרץ 2019, במעמד המתייצבים.

אילן סלוג, שופט